

TRIKUSPIDAL KLAPAN YETISHMOVCHILIGINI EXOKARDIOGRAFIK
BAHOLASH USULLARINING QIYOSIY TAHLILIX. A. Karimov¹, F. M. Bekmetova², K. B. Matniyazova³¹RShTYIM Xorazm filiali, Urganch²RIKIATM, Toshkent³RIEIAMT Xorazm filiali, Urganch

Dolzarbli. Trikuspidal klapan yetishmovchiligi ko'pincha o'ng bo'lmacha yoki qorincha dilatatsiyasi, o'pka arteriyasi gipertenziyasi yoki chap kameralar patologiyasi fonida ikkilamchi rivojlanadi. Og'irlik darajasini to'g'ri baholash davolash taktikasini (konservativ kuzatuv yoki jarrohlik korreksiya muddatini) belgilaydi. Ammo amaliyotda qo'llaniladigan usullar (vena contracta, PISA, dopplerografiya) o'rtasida nomutanosib natijalar kuzatilishi muammoning dolzarbligini ko'rsatadi.

Maqsad. Trikuspidal klapan yetishmovchiligi og'irligini baholashda qo'llaniladigan zamonaviy exokardiografik usullarning diagnostik imkoniyatlari, ustunliklari va kamchiliklarini adabiyotlarning tizimli tahlili asosida qiyosiy o'rganish.

Material va usullar. Adabiyotlarning tizimli tahlili o'tkazildi. Qidiruv PubMed, Scopus va Google Scholar bazalarida 2015–2025 yillar oralig'ida «tricuspid regurgitation», «echocardiography», «vena contracta», «PISA», «3D vena contracta area» kalit so'zlari bo'yicha bajarildi. Tanlov mezonlari: kattalarda trikuspidal regurgitatsiya og'irligini kamida ikkita usul bilan qiyoslagan original tadqiqotlar, metatahlillar va xalqaro qo'llanmalar (ASE 2017; ESC/EACVI 2021–2022); chiqarib tashlash mezonlari: klinik holatlar tavsifi va pediatrik ishlar. Usullar o'lchov aniqligi (referens usul bilan korrelyatsiya), takrorlanuvchanlik va texnik bajarilish qulayligi bo'yicha qiyoslandi.

Natijalar. PISA metodi RVol va EROA ni hisoblash imkonini beradi, ammo geometrik taxminlarga asoslanganligi sababli elliptik teshiklarda aniqligi pasayadi. VCW eng oddiy va tezkor usul bo'lsa-da, bir o'lchamli ko'rsatkich sifatida noto'g'ri shaklli teshiklarda xatolikka olib keladi. 3D-VCA ikki o'lchamli usullarga nisbatan yuqoriroq aniqlik va takrorlanuvchanlik ko'rsatadi, biroq murakkab jihozlar va katta tajriba talab qiladi. Jigar venasi oqimi xarakteri va pastki kovak vena diametri

yordamchi mezonlar bo'lib xizmat qiladi. Aksariyat tadqiqotlarda usullar o'rtasida nomuvofiqlik qayd etilgan, bu integrativ baholash zaruratini asoslaydi.

Xulosa. Trikuspidal klapan yetishmovchiligining og'irligini to'laqonli baholay oladigan yagona universal usul mavjud emas. Klinik amaliyotda 2D va Doppler ko'rsatkichlarini (VCW, PISA, jigar venasi oqimi) kompleks qo'llash, texnik imkoniyat bo'lganda esa 3D-ExoKG bilan qo'shimcha verifikatsiya qilish maqsadga muvofiq.